

De viering van de Doop

in de

Christus Triumfatorkerk

INLEIDING

Fijn dat je overweegt om je kind of jezelf te laten dopen!

Het is een bijzondere en feestelijke gebeurtenis in de kerk, een moment om samen een (nieuwe) mensennaam te vieren in verbondenheid met de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

In dit boekje willen we iets vertellen over de achtergronden en de praktijk van het dopen in de Christus Triumfatorkerk.

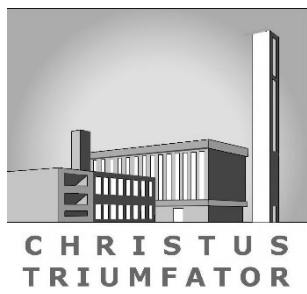
Het is bedoeld voor geïnteresseerde gemeenteleden, maar natuurlijk vooral voor ouders of verzorgers die er over denken hun kind(eren) te laten dopen en voor jongeren en volwassenen die graag zelf gedoopt zouden willen worden.

De meeste teksten gaan expliciet over de kinderdoop. Maar we vertrouwen erop dat het ook voldoende informatie biedt voor volwassenen die zich willen laten dopen. Deze tekst is dan ook niet bedoeld als vervanging van een gesprek.

De bedoeling van dit boekje is een eerste handreiking voor een gesprek te zijn en een steun bij de praktische vormgeving van de doopdienst. We gaan in op hoe een doopdienst er globaal uit ziet, en op wat we in de voorbereiding op de viering en in de komende jaren van elkaar verwachten.

Namens de kerkenraad van de Christus Triumfatorkerk,

ds. Jaap van den Akker

Protestantse Kerk

1. De oorsprong

Het teken van de doop is altijd nauw verbonden geweest met water. Water heeft in de bijbel een dubbele betekenis.

Water als bedreiging

Helemaal aan het begin van de bijbel staat:

*De aarde was leeg en verlaten. Overal was water en alles was donker. Er waaide een hevige wind over het water.*¹

Een stukje verderop wordt in het verhaal van Noach verteld over een overstroming die heel de aarde onder water zet.²

Israël heeft een lange kustlijn, maar de Israëlieten zijn nooit echte zeevaarders geworden; de zee was voor hen vooral een plek waar je liever niet moest zijn. Het was de woonplaats waar Gods grote tegenstander, de zeeslang *Leviathan*, woont.³

In het laatste Bijbelboek, Openbaring, ziet de profeet Johannes het visioen van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; *en ook de zee was er niet meer.*⁴

Kortom: grote watermassa's worden in de bijbel vaak als bedreigend ervaren; het is een beeld voor chaos en dood.

Water als nieuw begin

Steeds weer kom je verhalen tegen waarin God het bedreigende water bedwingt en mensen redt. God schept land in het water en geeft dieren en mensen zo een plaats om te wonen en God redt Noach en zijn gezin die in een ark verblijven uit de watervloed.⁵

Ook in het tweede Bijbelboek, Exodus, overleven mensen met Gods hulp de dreiging van het water. Eerst wordt baby Mozes in zijn biezen mandje uit de Nijl gehaald door de dochter van de Farao. Daarna worden gevluchte Israëlieten door 'muren van water' heen voor de dood bewaard.⁶ Heel bekend is ook het verhaal van de profeet Jona, die drie dagen in de buik van een vis een storm op zee overleeft.

Water als bron

God redt niet alleen uit het water, water is in de bijbel ook bron van leven.

¹ Genesis 1: 2; Bijbel in Gewone Taal (2014)

² Genesis 6 - 9

³ Jesaja 27: 1; zie ook psalm 74: 13 en 14

⁴ Openbaring 21: 1, Bijbel in Gewone Taal

⁵ Genesis 1: 9 en Genesis 6 - 9

⁶ Exodus 2 en Exodus 14

Prachtig wordt in sommige psalmen beschreven hoe God water geeft aan planten, dieren en mensen en zo het leven voedt.⁷

Net als bij ons wordt water in de Bijbel ook gebruikt om schoon te maken. Heel praktisch: je wast er het stof mee af en het verfrist je na een lange reis. Maar ook in de liturgie speelde het een rol.

Als je 'onrein' geworden was, kon een bad je weer 'rein' maken. Mensen die zo 'gewassen' zijn, maken een nieuwe start. Ze zijn 'in het reine gekomen' met God en zij maken weer volwaardig deel uit van de gemeenschap van mensen.

Water heeft ook te maken met genezing. Bekend in dit verband is het verhaal van de Syriër Naäman, die melaatsheid (lepra) had opgelopen. De profeet Elisa zegt hem dan dat hij zich zeven maal in het water van de rivier de Jordaan moet wassen. En zijn huid werd weer gezond, en zo glad als de huid van een kind. Naäman was genezen.⁸

Waarschijnlijk doopten joden ook al niet-joden die tot het Jodendom wilden gaan behoren (proselieten). Het woord dopen zelf komt voor het eerst voor in het Nieuwe Testament, waar we kunnen lezen hoe Johannes doopte. Hij doopte mensen die al jood waren en riep ze tegelijkertijd op tot bekering. In de doop werd het oude leven symbolisch afgewassen, zodat de gedoopte een schoon, nieuw leven kon beginnen.

Johannes doopte in de Jordaan, door middel van onderdompeling. Hij doopte ook Jezus zelf. Johannes vond het niet nodig om Jezus te dopen, Jezus leefde immers al het 'nieuwe leven'! Toch wilde Jezus gedoopt worden, omdat Hij in alles een gewoon mens wilde zijn.⁹

Bij zijn afscheid geeft Jezus zijn leerlingen de opdracht om ook te gaan dopen: "Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld."¹⁰

⁷ Zie bijv. Psalm 65, 104

⁸ 2 Koningen 5: 14 (Bijbel in Gewone Taal)

⁹ Hij zei tegen Johannes: "Laat nu maar, want zo behoren wij de gerechtigheid volledig te vervullen." (Matteüs 3:15)

¹⁰ Matteüs 28:19,20

2. De ontwikkeling

Nieuwe Testament

In verhalen over het leven in de eerste christelijke gemeenten komt het dopen terug. In het boek *Handelingen* wordt verteld hoe Filippus – één van de leerlingen van Jezus – er door een engel op uit wordt gestuurd om met een Ethiopische ambtenaar mee te reizen en hem over Jezus te vertellen. Na het gesprek komen ze langs een watertje en de Ethiopiër vraagt: “Wat is er tegen dat ik gedoopt word”? Niets kennelijk, want de Ethiopiër laat de wagen stilhouden en hij wordt door Filippus gedoopt.¹¹

Paulus legt een verband tussen de besnijdenis die joodse baby's ondergaan, en de doop.¹² Voor hem is de doop vooral het teken dat we met Jezus verbonden zijn door de dood heen en met Hem opstaan. Het Griekse woord voor dopen is *baptizo*¹³, dat kan met onderdompelen vertaald worden. Je ‘verdwijnt’ even helemaal onder water waardoor het ‘oude leven’ met al zijn tekortkomingen van je wordt afgewassen en je krijgt een nieuw leven dat je ‘in de Geest van Jezus’ in dienst kunt stellen van God.¹⁴

Dat doe je echter niet alleen, dat doe je samen met anderen, in de gemeenschap van je mede-gelovigen. Voor Paulus heeft de doop ook te maken met de Heilige Geest en is het een teken van onze verbondenheid *met Christus* (en in hem met God), en van ons mensen *met elkaar*. Hoe verschillend we ook zijn, we zijn verbonden als één geloofsgemeenschap.¹⁵ De doop was niet alleen een gevolg van een individuele keuze, vaak ook werden hele gezinnen of families tegelijk gedoopt.¹⁶

In de eeuwen daarna was de doop vooral het zichtbare symbool van mensen die zich bekeerden tot het Christendom. Wie zich liet dopen had gekozen en ‘hoorde erbij’. Ook dat ging soms (al dan niet gedwongen) met hele groepen tegelijk. Zowel in het rooms-katholicisme als in het protestantisme is de doop heel belangrijk; het is in beide kerken een ‘sacrament’, d.w.z. een heel bijzonder teken; daarin wordt iets van het ‘heil’ van God voor mensen zichtbaar gemaakt.¹⁷

¹¹ Handelingen 8: 26 - 39

¹² Kolossenzen 2: 11 en 12

¹³ Vgl. ‘Baptisten’ en het Engelse ‘to baptise’

¹⁴ Daarover schrijft Paulus in hoofdstuk 6 van zijn brief aan de inwoners van Rome, m.n. Romeinen 6: 1 - 11

¹⁵ In zijn eerste brief aan de inwoners van Korinte zegt hij het kernachtig zo:

Een lichaam is een eenheid die uit vele delen bestaat; ondanks hun veelheid vormen al die delen samen één lichaam. Zo is het ook met het lichaam van Christus. Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden, wij zijn allen van één Geest doordrenkt, of we nu uit het Joodse volk of uit een ander volk afkomstig zijn, of we nu slaven of vrije mensen zijn. (12: 12 en 13).

¹⁶ Bijv. in Handelingen 16: 15 en 33, 1 Korintiërs 1: 16 .

¹⁷ De rooms-katholieke kerk kent er 7: doopsel, vormsel, communie, biecht, oliesel, wijding en huwelijk. De protestanten hebben als sacramenten alleen doop en avondmaal. Vandaar dat nog regelmatig gesproken

Het vroege Christendom

In de eerste eeuwen van het christendom waren belijdenis doen en dopen met elkaar verbonden. In de veertig dagen voor Pasen, volgden de mensen die christen wilden worden “catechisatie”. In de paasnacht werden ze gedoopt en werden ze volwaardig lid van de gemeente. De doop ging nog vaak door onderdompeling en gebeurde dan vóór de

eigenlijke Paaswakedienst en buiten de eigenlijke kerk, in een ‘baptisterium’, een doopkapel met een doopbassin, vlakbij de kerk (nog te vinden bij veel kerken—bij de Dom in Florence bijvoorbeeld).

Het dopen op paasnacht hield verband met de betekenis die aan het dopen werd gegeven: zoals Jezus door de dood heen is gegaan en daardoor eersteling van de nieuwe schepping is geworden, zo volgen alle dopelingen Hem. Ze gaan symbolisch door het water van de dood heen, om “herboren” in het nieuwe leven te komen: Precies wat Jezus met Pasen deed!

In de late Middeleeuwen verandert deze opvatting. De doop krijgt minder de betekenis van met Jezus begraven worden en opstaan, en meer een betekenis van afwassing van de (erf)zonde waarmee een kind geboren zou worden.

Reformatie

Na de Reformatie blijven de protestantse kerken op dit spoor. Voor Calvijn, één van de grondleggers van onze Protestantse Kerk in Nederland, was de doop vooral een teken en bewijs van de reiniging, dat wil zeggen: van vergeving van de zonden. Maar hij blijft ook verwijzen naar het door de doop deelhebben aan Jezus’ leven, al zegt hij het nogal ingewikkeld: “de doop toont het sterven in Christus en een nieuw leven in Hem. Daarbij is de gemeente door de doop niet alleen ingelijfd in Christus’ dood en leven, maar in al zijn weldaden, omdat zij geheiligd is door de Heilige Geest.”

In oude protestantse doopformulieren is de lijn van het afwassen van de zonde nog duidelijk terug te vinden. Ook ligt de nadruk in de reformatorische belijdenisgeschriften op de doop als het opgenomen worden in het verbond van God met Zijn volk. In deze traditie is de doop een soort opvolger van de joodse besnijdenis.

Aan het einde van de vorige eeuw is er in veel protestantse kerken gekozen om weer meer nadruk te leggen op de oudchristelijke lijn: de doop als symbool voor

het gered worden uit het water van de dood, en zo deel te worden van de gemeente van Christus.

Vader, Zoon en heilige Geest

In de loop van de tijd zijn kinderen en volwassenen gedoopt

in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Dat zegt iets over onze manier van geloof beleven.

- Het gaat om de God die niet vooral 'boven' ons staat, maar 'over ons heen gebogen', als een betrokken Vader de zorg heeft om zijn kind.

- De Zoon is Jezus, die - als Gods mensenkind-bij-uitstek - heeft laten zien wat de liefde concreet in deze wereld betekent.

- De Heilige Geest is degene die ons met de Vader, met de Zoon en met elkaar verbindt.

Dopen *in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest* betekent: die namen zijn over ons uitgesproken; wij zijn erkend.

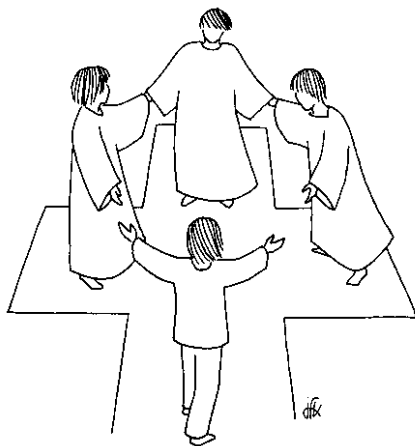
En wij spreken uit dat wij en onze kinderen met die namen willen leven, zoals het kind de naam van zijn vader of moeder draagt.

De doop is het teken van betrokkenheid en van verbondenheid.

Zoals Huub Oosterhuis het zo prachtig zegt¹⁸:

Vader Gij zelf zijt in ons midden,

o Heer, wij zijn van uw geslacht.

¹⁸ Lied 981: 5 uit het *Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk*, 2013.

3. Dopen in de 21ste eeuw

Betrokkenheid

De doop is al vanaf het vroegste begin verbonden geweest met de christelijke identiteit. Wie gedoopt was hoorde bij God en bij de kerk. Lange tijd was dat in Europa voor bijna iedereen het geval. Het was vanzelfsprekend dat je als ouders je kind liet dopen.

Maar met de secularisatie en toenemende ontkerkelijking is de doop geen automatisme meer. Ouders¹⁹ die nu hun kinderen laten dopen doen dat niet uit (goede) gewoonte. Tegenwoordig is dopen veel meer een bewuste keuze. Vroeger had je iets uit te leggen als je je kind niet liet dopen, tegenwoordig moet je vaak uitleggen waarom je je kind wèl wilt laten dopen.

Dat heeft als groot winstpunt dat je veel nadrukkelijker bij het hele gebeuren betrokken wordt. In de dienst wordt dan ook altijd ruimte gemaakt voor de ouders om iets over het ‘waarom’ van de doop aan de gemeente te vertellen. Door de inbreng van ouders zal de dienst veel meer ook echt iets van henzelf worden en door het maken van bewuste keuzes zullen ze de betekenis die de doop voor het kind zelf heeft ook veel beter kunnen uitleggen.

Wil een jongere, een tiener of een volwassene gedoopt worden, dan gaat dat samen met een belijdenis.

Er is geen ‘standaard’ doopdienst, geen ‘dienst van de dominee’, maar een gezamenlijk voorbereide viering rond de doop met de betrokkenen. Vaak zijn dit de ouder(s), het kind en de geloofsgemeenschap.

Betrokkenen

Het merendeel van de doopbedieningen wordt aangevraagd door de ouders ten behoeve van hun kind.

De doop vindt dan een paar weken of een paar maanden na de geboorte plaats.

Maar – zoals gezegd – dit is bepaald niet de enige vorm van dopen!

Het komt regelmatig voor dat ouders op een verschillende manier betrokken zijn bij de doop en daarom niet hetzelfde kunnen of willen beloven bij de doopvragen. In een voorgesprek praten we daar goed over. Bij het doopvont kunnen dan verschillende vragen worden gesteld.

Tot nu toe ligt het accent bij kinderen. Toch komt het steeds vaker voor dat volwassenen gedoopt worden. Dit gebeurt dan altijd in combinatie met het doen

¹⁹ Het komt het meest voor dat ouders de doop aanvragen, maar het kunnen ook adoptie-ouders of verzorgers zijn die dat verzoek doen. Daarnaast: ouders staat in het meervoud, maar het kan natuurlijk ook om één van de ouders gaan.

van belijdenis. Een volwassen dopeling maakt zelf een bewuste keus en kan daarvan iets aangeven in een korte tekst die zij of hij maakt of uitkiest. De belijdenis wordt dan 'bevestigd' in het teken van de doop.

Het aantal gemengde en oecumenische huwelijken neemt toe. En daarmee ook het aantal mensen dat hun kind graag oecumenisch gedoopt zou zien.

Voor zo'n doop hoeven niet meer de pastoor en de dominee allebei aanwezig te zijn. De rooms-katholieke kerk en de meeste protestantse kerken hebben elkaars doop erkend.

Wel kan in een dienst het oecumenisch perspectief extra gestalte krijgen, bij voorbeeld in de keuze van de teksten, de symbolen of de liederen. Ook komt het voor dat ouders er voor kiezen een 'peter en een meter' ('doopgetuigen') te vragen. Deze zijn dan bij de doop aanwezig en dragen daarmee een stukje medeverantwoordelijkheid voor de (religieuze) opvoeding.

Een moeder vertelde dat haar zoon van bijna 6 na een doopdienst in de kerk vroeg: mam, ben ik ook gedoopt? Nee, zei de moeder toen, maar als je dat wilt, kan dat wel. De dominee werd uitgenodigd om hier eens over te praten. Het werd een heel goed gesprek.

We spraken over de doop aan de hand van een verhaal uit de bijbel en de jongen was duidelijk in zijn conclusie: dat wil ik ook! De ouders wilden hem daarin steunen. Het werd een mooie doopviering die begon met een doopvraag aan de jonge dopeling.

4. De voorbereiding

Toen nog vrijwel alle kinderen gedoopt werden, was het ‘aanbod’ van dopelingen soms enorm. Omdat er niet elke zondag gedoopt kon worden, besloten kerken vaak om ‘doopzondagen’ aan te wijzen. De laatste jaren worden er in onze wijk ook veel kinderen gedoopt en daarom houden we een aantal zondagen in het jaar vrij voor de doop.

Met ouders die hun kind(eren) willen laten dopen, of met volwassenen die zelf gedoopt willen worden, is er een eerste oriënterend gesprek. Daar zijn in principe de ‘dienstdoende predikant’ en soms de ‘ouderling van dienst’ bij betrokken. Het eerste gesprek kan ook plaatsvinden tijdens een kraambezoek van de predikant of de wijkouderling. Indien nodig wordt er kennis gemaakt en wordt er gesproken over de achtergronden van de doop vanuit het gezin of dopeling en vanuit de gemeente.

Ook wordt er een afspraak gemaakt voor een vervolgesprek over de invulling en vormgeving van de liturgie van de doopdienst. In de tijd voor het volgende gesprek kunnen de ouders dan ook nadenken over hun bijdrage aan de dienst (zie hoofdstuk 5).

Concreet gaat het om punten als:

- de **doopintentie**

Dit is een korte toelichting op het ‘waarom’ van de doop.

We vragen de ouders in een paar zinnen op te schrijven waarom ze hun kind willen laten dopen.

Eventueel kunnen ze ook een gedicht of een andere korte tekst nemen die hen in het bijzonder aanspreekt. Meestal leest één van de ouders de doopintentie aan de gemeente voor.²⁰

- de **dooptekst**

Bij de doop klinkt een Bijbeltekst. Als het om jonge kinderen gaat, zoeken de ouders²¹ een tekst uit die hen in het bijzonder aanspreekt en die ze toepasselijk vinden bij de doop.²² Het kan iets zeggen over hun eigen geloof of over wat ze hun kind willen meegeven (bijv. in de vorm van een wens of een gebed).

Oudere kinderen of volwassenen kiezen zelf een tekst uit. Natuurlijk geldt voor beiden: als je dat wilt, kan de predikant daarbij helpen.

²⁰ Voorbeelden van doopintenties staan in bijlage 1.

²¹ Of natuurlijk als dat van toepassing is: zoekt de ouder.

²² Voor voorbeelden van Bijbelteksten: zie bijlage 2.

- een **illustratie** of enkele illustraties voor in de liturgie of de beamer
Bijvoorbeeld een tekening van een broertje of zusje, een foto, een afbeelding van het internet of uit een boek.

- een **lied/liederen** voor in de dienst, of andere muziek.

- een naam of een onderwerp noemen voor de **voorbeden**

Soms zijn er bijzondere familieomstandigheden (mensen die er niet bij kunnen zijn of die ziek zijn) waarbij het goed zou zijn de naam of (anoniem) de omstandigheden in het gebed te noemen. Soms ook maakt een ouder of een dopeling zelf een korte voorbede en leest die voor.

- **‘aankleding’ van de kerk**

Het is een aantal keren voorgekomen dat ouders, grootouders, familie of kennissen een bloemstuk wilden maken dat een speciale plaats kreeg in de kerk en ook (door de symbolische keus van de bloemen) even werd toegelicht. Het kan, maar het hoeft niet!

- **reservering van plaatsen**

Om de familie en vrienden een goede plaats in de kerk te geven is het mogelijk één of meer rijen banken (voor in de kerk) te reserveren. Die worden dan vrij gehouden tot vlak voor de dienst. Graag horen we bij de voorbereiding aan hoeveel mensen de doopouders denken.

- **foto's maken**

Leuk natuurlijk als familieleden foto's maken, maar goed om te vragen of ze daarbij zo terughoudend mogelijk willen zijn op de wezenlijke momenten. De Christus Triumfatorkerk heeft vaste fotografen die een reportage maken en aan jullie ter beschikking stellen.

- **traktatie**

Vaak hebben ouders het leuk gevonden (maar dit is natuurlijk niet verplicht!) de gemeente na afloop van de dienst te trakteren op 'iets bij de koffie'. Een koekje, een snoepje, soms ook werd iets zelf gebakken. Er blijven gemiddeld zo'n 80 mensen koffiedrinken in de Christus Triumfatorkerk.

5. De doopdienst

Op de doopzondag worden de doopouders en dopelingen uiterlijk om 09.45 uur in de kerk verwacht. We verzamelen in de consistorie. Dat is de ruimte bovenaan de trap. De dopelingen kunnen daar blijven tot ze de kerk in worden gebracht. Kort voor het begin van de dienst hebben we daar een voorbereidend gebed.

De opbouw van de dienst ziet er globaal als volgt uit:

KOMEN

- **Welkom door de ouderling van dienst**
- **Aanvangslied:** _____
- **Moment van stilte**
- **Begroeting, Bemoediging en Drempelgebed**
- **Psalm van de Zondag**
- **Kyriegebed en Gloria**

DOOP

- **(Kinder)lied:** _____
(als het om een kinderdoop gaat: tijdens het lied wordt de dopeling / worden de dopelingen binnen gebracht)

- Inleiding op de Doop

In de kerk dopen we omdat Jezus zelf dat zijn leerlingen gevraagd heeft. Aan het einde van Jezus' levensverhaal zoals Matteüs dat heeft opgeschreven zegt hij: "Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb." (Matteüs 28, 19-20).

We mogen de doop zien als een gave van God en tegelijk een opdracht aan mensen.

Het stromende water dat reinigt en leven voedt is een teken van Gods liefde. De drie namen die worden uitgesproken zijn elkaar aanvullende beelden om te laten zien hoe God van mensen houdt:

- Als de God, die in liefde een goede ouder voor alle mensenkinderen is.

Zoals een goede Vader draagt Hij ons leven door het water van nood en dood heen en geeft ons grond onder onze voeten. Hij schrijft onze naam als die van één van zijn kinderen in de palm van zijn hand.

- Als Jezus de Zoon, die uit liefde Zijn leven voor ons heeft ingezet.

Hij is gestorven aan het kruis en Hij is opgestaan als de Levende die ons roept Hem te volgen op wegen van een nieuwe begin in vergeving, vrede en gerechtigheid.

- Als de Heilige Geest komt God ons zo nabij, dat we kunnen ervaren dat Gods Geestkracht woont in ons hart.

Het is de Geest van God die ons leert te leven in geloof, hoop en liefde, tot eer van God en tot geluk van mensen. Gods Geestkracht is als het levend water waar de doop naar verwijst: bereikbare bron om uit te putten, een leven lang. In de Doop vertrouwen wij onszelf en onze kinderen toe aan God.

Wij zijn met God verbonden. Wat we in ons leven en geloven ook ervaren, we hoeven er nooit aan te twifelen dat God zich voor ons inzet, vandaag, morgen en in eeuwigheid.

- Presentatie

Voorganger:

[ouders], jullie hebben de wens uitgesproken je kind te laten dopen. Willen jullie daarom opstaan en uitspreken welke naam jullie aan je kind hebben gegeven; een naam waarmee het zich gekend mag weten bij God en bij de mensen?

De ouders noemen de doopnamen

Verlangen jullie dat je kind gedoopt wordt als teken en zegel van Gods liefde?

Ouders: Ja, dat verlangen wij.

- Gezamenlijke (gezongen) geloofsbelijdenis

- Doopgebed (bijvoorbeeld)

Wij danken U, Heer onze God, dat u onze God wilt zijn. Dat u aan het begin van ons leven staat en een leven door met ons mee op weg gaat. Wij danken voor het teken dat u er voor ons bent. Het teken van het verbond. Het teken van de doop.

Daarom bidden wij nu voor Wees met hen een leven lang. leid en bewaar hen door uw Geest, geef hun mensen die hen voorgaan in trouw aan U en uw gemeente, doe hen groeien in geloof en hoop en liefde, zodat zij uw bondgenoten blijken te zijn, een levend lidmaat van het lichaam van Jezus Christus uw Zoon, met U en de Heilige Geest geprezen tot in eeuwigheid, Amen.

- **Doopintentie door de doopouders**

- **Kinderen komen naar voren**

Eventueel gesprekje met de kinderen over de doop.

- **Bediening van de Doop**

...., ik doop je in Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.
Amen en *dooptekst* (en eventueel zegentekst – zie bijlage 3).

- **Zegenlied** (staande gezongen)

- **Doopvraag** aan de doopouders

Beloven jullie ... voor te gaan in geloven, hopen en liefhebben en hem groot te brengen met het Evangelie in de kring van de Gemeente?²³

- **Welkom in de gemeente**

De kinderen zullen in de kinderkerk een welkomstgeschenk maken voor en hen zo welkom heten in hun midden.

Ook wij als gemeenteleden hier in de kerk heten welkom in ons midden. Wij willen een geloofsgemeenschap te zijn die ruimte maakt voor kinderen in haar midden en geef hen de boodschap van Jezus doorgeeft.

Wij beamen dat met het overhandigen van een doopkaars, doopbrief en doopkaart en door met elkaar staande te zingen:

- **Lofzang** bijvoorbeeld 'Met open armen' (Hemelhoog 707)

Gemeente gaat zitten

- De ouderling van dienst biedt (ondertussen) de **doopkaars**²⁴ aan. Er is ook een **doopbrief**²⁵ en een **doopkaart**²⁶.

²³ Als een van beide ouders deze vraag niet kan beantwoorden, kan bijvoorbeeld deze vraag worden gesteld: "Beloof je je partner te ondersteunen in de geloofsopvoeding van ... - voor zover dat in jouw vermogen ligt?"

²⁴ De doopkaars wordt aangestoken aan de paaskaars. Symbolisch geven we zo het licht van Christus mee. De symboliek op de doopkaars verwijst naar de doop.

²⁵ De doopbrief is een poging om aan een kind van de basisschool uit te leggen wat het betekent om gedoopt te zijn. Het is bedoeld als hulpmiddel voor ouders om met hun kind over de doop te praten. Een voorbeeld zit in bijlage 4.

²⁶ De doopkaart is het officiële document waarop de doopdatum en dooptekst staan.

WOORD

- Bijbellezing(en)
- Lied: _____
- Uitleg en verkondiging
- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: _____
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Gaven
- (eventueel) Lied tijdens de gaven: _____

GAAN

- Zegen
- Slotlied: _____

(na afloop van de dienst gaan de doopouders/de dopelingen samen met de predikant in de gang bij de trap staan voor een handdruk van kerkgangers).

6. Het vervolg

De doop is een bewuste keuze. Vandaar dit boekje, vandaar de gesprekken en de speciale liturgische vormgeving.

De doopdienst is niet het doel op zich. De dienst is een liturgische vorm om gestalte te geven aan de wederzijdse betrokkenheid op God, maar ook op elkaar.

De ouders of oudere dopelingen maken een keuze en spreken zich uit.

De aanwezige kerkleden doen dat ook. Zij heten de dopelingen welkom in hun midden en ondersteunen ouders en kinderen om te blijven groeien in geloof.

Dat vraagt om blijvende betrokkenheid.

Je kind laten dopen betekent ook dat je kind lid wordt van de kerk, en van onze wijkgemeente. Je kind mag vertrouwd worden met onze gemeente. Met de zondagse eredienst, eerst via de 'Kerk op schootdiensten' en de crèche en later in de kinderkerk en met verschillende doordeweekse activiteiten.

Om dat vertrouwd raken makkelijk te maken ook voor jullie als ouders, hebben we ook geregeld gespreksavonden, waarin over geloof in jonge gezinnen wordt gesproken. Deze avonden gaan over de keuze van een kinderbijbel, over geloofsopvoeding of over moeilijke vragen over Bijbelverhalen.

We nodigen jullie persoonlijk voor die bijeenkomsten uit en hopen ook dat jullie daarbij aanwezig zullen zijn.

Elke zondag is er oppas voor kinderen van nul tot vier jaar. Voor de kinderen van de basisschool is er kinderkerk tijdens de preek. In de diensten zelf is er ook altijd aandacht voor de kinderen.

Zo proberen we een levendige en lerende gemeenschap te zijn voor alle leeftijden. We zijn blij dat jullie deel van deze gemeenschap uit (willen) maken!

BIJLAGEN

1. VOORBEELDEN VAN EEN DOOPINTENTIE

(uitgesproken door één van de ouders bij de doop)

- 'Lieve Dayna,

Zo klein als dat je nu nog bent, geloven wij, dat je verbonden bent met de God die liefde is. Jouw Vader in de Hemel zal er altijd voor je zijn, ook als jij even vergeet dat Hij er is. Met jouw doop vandaag willen we dat geloof bevestigen en we hopen dat je erdoor gestimuleerd wordt te zoeken naar deze God. Wij hebben God in ons leven duidelijk ervaren en gunnen jou ook de kennis en ervaring van deze God. Op deze bijzondere dag willen we je daarom ook een geschenk aanbieden. We geven je een geloofsgemeenschap en hopen dat deze je ontdekkingsreis naar de God die liefde is zal ondersteunen en vergemakkelijken.'

- 'Met Marijns doop willen wij onze dank uitspreken naar God voor een gezonde en goedlachse zoon en wij hopen dat hij opgroeit met respect voor andere mensen, dieren en de natuur én dat hij zich - net als wij - thuis voelt in de gemeente en zijn weg zal vinden in het geloof.

Wij zullen hem hierin stimuleren en zo goed mogelijk op weg helpen'.

- 'Iedere geboorte is een gebeurtenis, een gebaar van de Schepper, maar de geboorte is niet het einde van dat gebaar maar het begin, een opdracht voor ons als ouders om jouw leven zin te laten hebben.

Voor ons betekent dit dat we jou willen meegeven dat je niet alleen op jouw levensweg hoeft te gaan en dat je deel uitmaakt van een geloofsgemeenschap. God was er voor jouw geboorte en zal ook verder op jouw levensweg er voor jou zijn, in goede en moeilijke tijden'.

2. BIJBELTEKSTEN BIJ DE DOOP

(enkele voorbeelden van door ouders gekozen Bijbelteksten om bij de doop aan hun kind mee te geven)

- Psalm 100: 5 (Willibrordvertaling)

*Want de Heer is goed, Zijn liefde kent geen grenzen,
Zijn trouw gaat van generatie op generatie.*

- Psalm 121: 8 (Groot Nieuws)

Waar je ook gaat of staat, de Heer waakt over je, nu en altijd.

- Jesaja 46: 3-4 (Groot Nieuws):

'Ik droeg je vanaf je prilste bestaan, ik nam je op de arm vanaf je geboorte. En ik blijf je dragen, tot je oud en grijs bent.

Ik heb het gedaan en blijf het doen: ik neem je op de schouders, ik red je.'

- Rom. 12: 9b, 15, 18, 21b (Groot Nieuws)

Houd vast aan het goede;

wees blij met wie blij zijn en

verdrietig met wie verdrietig zijn;

stel alles in het werk om met iedereen

in vrede te leven –

overwin het kwade door het goede.

- Joh. 8: 31b – 32 (Groot Nieuws)

Jezus zegt: Als je mijn woord vasthoudt (...)

zul je de waarheid kennen en de waarheid zal je vrij maken.

3. ZEGENTEKST

(woorden die gesproken kunnen worden net na de doop)

Moge de Eeuwige, onze God, je/jullie zegenen

met ogen die niet alleen kijken, maar ook mensen kunnen aanzien

met oren die niet alleen horen, maar ook kunnen luisteren

met een mond die niet alleen praat, maar mensen kan aanspreken

met een verstand dat niet alleen begrijpt, maar ook mensen kan verstaan

met een hart dat niet alleen klopt, maar ook bewogen kan zijn met anderen

met handen die niet alleen grijpen, maar zich ook kunnen openen

met voeten die niet alleen draven, maar ook tegemoet kunnen komen.

Moge zo de Eeuwige je/jullie zegenen om zo tot zegen te zijn.

4. DOOPBRIEF

Lieve,

Deze brief is speciaal voor jou. Hij is geschreven toen we jouw doop vierden op zondag in de Christus Triumfatorkerk te Den Haag.

Je kunt nog niet lezen, je kunt nog niet eens lopen. Vanmorgen werd je in de kerk gebracht om te worden gedoopt. Toch schrijf ik je nu al een brief. Als je groot bent, zal je hem lezen. En misschien dat je hem nog eens overleest als je zelf vader/moeder bent geworden, nog weer later, misschien wel grootouder.

Vandaag ben je gedoopt.

“Waarom lieten jullie mij dopen?”, zal je op een dag aan je vader en moeder

vragen. Deze brief helpt jouw en je ouders om het antwoord te vinden.

Dopen, daar zit het woordje diep in. Je vraagt naar iets 'dieps' en het antwoord moet van diep komen. Daarom zal het even stil zijn, als je de vraag stelt. Je vraagt naar een geheim.

Het antwoord is ook niet alleen met woorden te geven. Het zit verborgen in kleine dingen, die eigenlijk alleen maar in jullie huis te vinden zijn. Het zit 'm in hoe jullie thuis met elkaar omgaan, in de stilte, in gebaren, in de manier van kijken naar wat beweegt en ademhaalt, naar wat niet beweegt en er alleen maar is, daar zit het antwoord in verborgen. Het heeft te maken met wat jullie samen hebben en daarom is het antwoord voor iedere gedoopte anders, en zijn je vader en moeder eigenlijk de enige die antwoord op je vraag kunnen geven.

Maar toch wil ik vandaag een voorzet proberen te geven. Misschien dat het je vader en moeder kan helpen bij het antwoord. En misschien dat het jou helpt als je zo groot bent dat je deze brief zelf kunt lezen, en over deze 'diepe dingen' na wilt denken.

Waarom je vader en moeder je lieten dopen?

Als je het mij vraagt: omdat ze geloven dat God er voor hen en voor jou is en uit dankbaarheid dat jij er bent en ook een beetje uit bezorgdheid.

Elke keer als er een kind geboren wordt, is dat een wonder. Een wonder was het dat je zelfstandig ging ademen. Een wonder dat je zelfstandig ging leven. Een nieuw mensje – met alles erop en eraan. Je ouders zijn daar dankbaar voor.

Maar ze waren ook ineens bang, want je bent zo breekbaar. Zo afhankelijk. En wie zal er voor je zorgen, als zij niet in de buurt zijn?

Die gevoelens van dankbaarheid en bezorgdheid deden je ouders vanmorgen jullie huis verlaten om naar het huis van God te gaan. Om God op te zoeken, hem te danken en hem om zijn zegen te vragen. Om te vieren dat ze jou uit Gods hand hebben ontvangen, dat God ons leven vasthoudt en met ons meegaat een leven lang. Hoe ze dat weten?

Ja, dat vroegen de mensen ook een keer aan Jezus. Jezus wist niet meteen wat hij moest zeggen. Het was eerst even stil, toen de vraag gesteld werd. Je hoorde Jezus denken: met welk beeld kan ik dit nu een beetje duidelijk maken? Het antwoord moest van heel diep komen, want het ging om een geheim.

Jezus zei: "Jullie moeten nog zien of het wel goed komt met deze wereld, hè? Je weet niet waaraan je het kunt zien, is dat het? Jullie hebben eigenlijk wel gelijk, het is speldeknoppenwerk. Het is net zoiets als een mosterddaadje. Een onooglijk stipje, je blaast en het is nergens meer. Je kunt makkelijk denken dat het niets voorstelt, en dat het nooit iets zal voorstellen. Maar weten jullie nog hoe jezelf

begon, diep in de schoot van je moeder? Je bent met niets begonnen! Wat stelde je voor?"

"Die mosterdboom is ook met niets begonnen, en nu wonen heel veel vogels in zijn takken. Een mosterdzaadje, het lijkt nergens naar, maar verkijk je er niet op. Je weet toch van het wonder, dat God het gezaaide laat groeien, ieder op zijn eigen wijze, met zijn eigen lichaam?"

"Abraham is ook met niets begonnen. Hij had alleen een belofte: een land om in te wonen en een familie zo talrijk zijn als de sterren aan de hemel. Maar toen hij stierf had hij met pijn en moeite één zoon en van het beloofde land mocht hij slechts zijn graf zijn eigendom noemen. Zo klein is het allemaal begonnen, maar kijk eens wat er uit is gegroeid."

Zo vertelde Jezus zijn verhaal. Jezus aan wie ook niet zoveel te zien was. Een gewone onopvallende man, een mosterdzaadje. Ook Jezus werd begraven, maar zo gaat het wonderbaarlijke verhaal: God gaf er een lichaam aan. Het zaad kwam op, uit het graf. De God die hemel en aarde maakte, wil niet los laten wat hij begonnen is. Hij wil niet dat iemand gelooft dat de dood het leven kapot maakt. Dat er geen zin is te vinden in dit leven. Dat het licht aan het einde oplost in duisternis.

God vertelt ons dat hij ons helpt te leven. Dat we ons in een grote wereld vol oorlog en geweld, eens in Gods takken mogen nestelen, zoals de vogels in de mosterdboom, als alle duisternis is opgegaan in Zijn licht.

..., je bent nog klein, niemand weet wat er uit je zal groeien, je bent op weg naar plezier en geluk, maar er zullen ook momenten zijn waarop je niet weet waar je het zoeken moet en dat je eraan twijfelt of het ooit nog iets zal worden met jou en met de mensen en met de wereld. Je zult je heel klein en onmachtig voelen.

Vergeet dan niet: je bent gedoopt! En al stelt je geloof misschien niet zoveel voor, misschien is het toch net genoeg, om je te herinneren dat jij zelf een groot wonder bent, omringd door wonderen in jullie eigen huis.

En vergeet niet: wat je doet, doet ertoe!

Als een mosterdzaadje. God draagt het en koestert het.

Met hartelijke groet,
namens de Protestantse Gemeente Christus Triumfatorkerk,
ds. Jaap van den Akker